

Reactie VGS op afschaffing fusietoets

Sinds de invoering van de fusietoets in 2009 is de fusietoets onderwerp van gesprek geweest. Was staatssecretaris Dekker nog van plan om de fusietoets te versoepelen, de huidige minister Slob kiest ervoor om de fusietoets af te schaffen. Dit voornemen is zelfs opgenomen in het regeerakkoord. De VGS heeft altijd meerwaarde gezien in de fusietoets. Gelet op het belang dat de VGS hecht aan diversiteit binnen het onderwijsstelsel, kan de fusietoets naar de mening van de VGS daaraan een bijdrage leveren. Dat betekent niet dat er geen verbeteringen mogelijk zijn binnen de regels van de fusietoets. De VGS hecht er veel waarde aan dat ouders een school kunnen kiezen, die aansluit bij hun persoonlijke overtuiging. Van belang blijft om steeds bij een fusie na te gaan of de diversiteit (zo veel mogelijk) gehandhaafd blijft, zodat ouders kunnen kiezen. Naar de mening van de VGS kan de fusietoets daaraan een bijdrage leveren.

In 2015 heeft de VGS, samen met de profielorganisaties ISBO, LVGS, VBS en Verus een brief gestuurd naar de Tweede Kamer waarin wij onder meer aangaven: “Wij vinden dat de voordelen van de fusietoets (o.a. kritische toetsing van voorgenomen fusies, vergroting draagvlak) opwegen tegen de nadelen (extra barrière in tijd en kosten)”.

Minister Slob heeft de Tweede Kamer onlangs laten weten dat “het kabinet ruimte wil geven aan schoolbesturen in het funderend onderwijs om hen zo in staat te stellen het onderwijsaanbod goed en toekomstbestendig vorm te geven”. Het afschaffen van de fusietoets pas zijns inziens daarbij.

De gedachte van de minister om schoolbesturen ruimte en vertrouwen te geven, spreekt de VGS aan. Dat voor een zorgvuldig afgewogen fusieproces het opstellen van een FER noodzakelijk blijft en de instemming van de medezeggenschapsraad noodzakelijk blijft, kan de VGS plaatsen. Daarbij hoort ook de verplichting om bij een overdracht of fusie van een school de achterban te raadplegen. Op deze wijze krijgt de horizontale verantwoording meer nadruk, hetgeen de VGS ondersteunt.

Zoals eerder gesteld, ziet de VGS zeker voordelen in het handhaven van de fusietoets. De VGS verliest echter niet de realiteit uit het oog. Maatschappelijk gezien is er weinig draagvlak voor het handhaven van de fusietoets. Het voornemen van het kabinet om de fusietoets te schrappen, kan de VGS dan ook plaatsen. Daarbij heeft de VGS wel de volgende suggesties:

- Naar de mening van de VGS heeft de verplichting om bij het opstellen van de FER de gemeenten om hun advies te vragen met betrekking tot de voorgenomen fusie geen meerwaarde. De VGS hecht veel waarde aan een zorgvuldige interne procedure, waarbij actieve betrokkenheid van de medezeggenschapsraad wenselijk is. In de praktijk blijkt dat het vragen van advies aan gemeenten tot veel onnodige bureaucratie leidt, zonder dat dit een aantoonbare meerwaarde heeft.
- Mocht het voorschrift uit de wet om betrokken gemeenten om advies te vragen toch gehandhaafd blijven, dan pleit de VGS voor een verduidelijking van het criterium “betrokken gemeenten”. In de huidige praktijk blijkt reeds, zo valt ook te lezen op de website van de CFTO, dat momenteel reeds bij een fusietoets in overleg met de CFTO bepaald wordt welke gemeenten bij een fusie gezien moeten worden als “betrokken gemeenten”. De VGS pleit ervoor om, bij handhaving van dit criterium, de (G)MR-en en het schoolbestuur in gezamenlijkheid te laten vaststellen welke gemeenten zij zien als “betrokken gemeenten”.